

Boerderijen komen tot leven Een overzicht van het ontstaan van een tentoonstelling

Annemie Mulders-Gordijn

Wartoe een idee bij het Historisch Informatie Punt in het Kulturhus kan leiden, heeft u kunnen ervaren bij de tentoonstelling in het Dijkhuis, de bibliotheek en een winkel aan de Nieuwe Kerkstraat. Martin Thiehatten kwam op het idee om een tentoonstelling te organiseren over oude boerderijen in en rond Borne. Hij formeerde een groep waarin behalve hijzelf ook Piet Harder, Gerrit van Wezel, Leo Congert en Annemie Mulders-Gordijn deelnamen. De taakverdeling binnen de groep was ook snel klaar: Martin voorzitter en notulist bij de vergaderingen, Piet zorgde voor de materialen als foto's, Gerrit introduceerde Annemie bij diverse mensen en Leo is de man van de fotobewerking. Voor het gemak van het lezen noem ik steeds alleen de voornamen van de groepsleden in dit verhaal.

Het begin

De werkzaamheden begonnen: eerst een inventaris van boerderijen. Frits van Capelleveen had een prachtig archief opgebouwd van oude, nu verdwenen boerderijen en nog bestaande boerderijen. Van zijn vrouw kreeg de werkgroep een aantal kratten waarin dat hele archief was opgeslagen. Annemie nam in eerste instantie de taak op zich om boerderijen te selecteren. Nu had Frits van Capelleveen boerderijen uit heel Twente verzameld, maar de insteek van de werkgroep waren de Bornse, Zenderense en boerderijen uit Hertme. Natuurlijk moesten de grote boerderijen, of de oudste boerderijen rondom Borne genoemd worden. Iedere 14 dagen kwam de groep bij elkaar en werd de voortgang besproken.

Gerrit van Wezel was een aanwinst, wie wist nu niet wie Gerrit was en Gerrit kende bijna heel Borne. Annemie zou de teksten schrijven, dus voor haar was het zaak dat zij iemand had die haar kon introduceren. Annemie is niet geboren in Twente, heeft geen Twentse tongval. Gerrit stond paraat: hij belde mensen, ging mee en legde uit wat de bedoeling was. Zo kwam het tweetal bij heel wat bewoners van vooral verdwenen boerderijen terecht. Annemie verstaat gelukkig wel Twents. Bij alle bezoeken lukte het om dierbare foto's en andere materialen mee te krijgen om door Leo te laten fotograferen. Natuurlijk werden die kostbare familiefoto's en materialen als aktes, bidprentjes enz. zo snel mogelijk teruggebracht. Annemie had voortdurend een voorbeeld van wat de bedoeling was, bij zich. Een paneel was afgebeeld met een foto van het erve en foto's van bewoners erop geplakt.

EXPOSITIE
Boerderijen komen tot leven
Er zijn 3 expositie locaties ingericht met prachtige foto's-pentekeningen en verhalen over de boerenerven

Dijkhuis	Kulturhus	Nieuwe Kerkstraat 7
Erve Aalderink Meijer	Erve Beerthuis	Erve Weleman
Erve Damveld	Erve Blenke	Erve Groothuys
Erve de Zelker	Erve Greve-ten Dam	Erve Wissink
Erve Diepenmaat	Erve Rabo Schele	Erve Wolthoes
Erve Hondenborg	Erve Scholten	Erve Mösselboer
Erve Kraalenbos		
Erve Knuufhölte		
Erve Leuverink-Mulder		
Erve Misdorp		
Erve Stroomboer		
Erve de Meijershof		
Café Mol		

De locaties zijn opgesteld gedurende de openingsuren. De toegang is gratis, de Heemkundevereniging verwelkomt U! Het pand aan de Nieuwe Kerkstraat 7 is geopend van 14.00 uur – 17.00 uur van Dinsdag t/m Zaterdag. Hier zijn ook de pentekeningen van Willem Peters te zien.

Heemkundevereniging Borne

In de Nieuwe Kerkstraat 7 is tevens een expositie "Kunst tussen de Erven" van Anita Welberg en Irma Dix te bewonderen.

Later kon Annemie het wel alleen af, zoveel mensen hadden toch wel in hun omgeving verteld wat de Heemkundegroep van plan was. Ook ging ze zelf fotograferen, dat scheelde tijd. Samen met Leo zijn ook wat gesprekken gevoerd. Soms werd eerst een afspraak gemaakt en kwam Annemie later bij de mensen voor hun verhaal en hun foto's. Ook leden van het HIP droegen hun steentje bij, als zij een boerderij wisten die mooi materiaal had, legden zij contact en kon geïnterviewd worden.

De verhalen

Ontroerende verhalen hoorden we. Verhalen over kinderen die bij kinderloze familieleden opgroeiden en later het bedrijf konden overnemen. Voor An-

niemie onvoorstelbaar. Gelukkig werd wel overal verteld dat de kinderen hun eigen ouders steeds bezochten. Later hoorde Annemie dat ook in andere delen van het land het soms gebruikelijk was dat een kind bij familieleden opgroeide om zo het bezit in de familie te houden.

Een vrouw vertelde dat haar moeder jong stierf en zij bij haar grootouders in huis kwam totdat vader hertrouwde. Haar oma had ook een jonggestorven kind. De haarvlecht van het kind en haar griffeldoos werd als een schat bewaard en geregeld even tevoorschijn gehaald. Na het hertrouwen van vader had zij als kind moeite met de nieuwe vrouw van vader, maar het bleek toch een aardige vrouw te zijn.

Bij het fotograferen in een gezin zei de bewoonster dat ze wel een oude foto had, maar niet wist wie erop stond. Bij vergelijking met een andere foto zag ze het ineens, het bleek een overgrootmoeder te zijn. Weer een mysterie opgelost.

In een ander huisgezin was een trouwfoto van ouders uit 1922. De foto was zo verbleekt dat amper te zien was hoe zij eruit zagen. Nu is Leo erg goed in fotobewerking en het is hem gelukt de foto zo te bewerken dat de figuren weer herkenbaar zijn. De foto is aan de bewoners gegeven die er wel heel blij mee zijn.

De voortgang

Leo en Annemie hadden veel contact met elkaar: materiaal werd gefotografeerd en op beide computers opgeslagen, de verhalen werden geschreven en op de bureaus kwamen stapels papieren te liggen. Soms werden vervolgafspraken gemaakt als een bezoek niet voldoende materiaal opleverde en de jongere familieleden van de bezochte boerderij doken vaak nog even in hun eigen foto's om die digitaal door te sturen.

Piet had uitgezocht welk materiaal goed was voor de panelen die geschikt waren voor de foto's en bestelde dat.

Leo en Annemie begonnen de geschikte foto's definitief uit te zoeken en te bewerken op de computer. Alles werd in mappen op de pc opgeslagen. Het werd kijken en nog eens kijken. Het werd tellen: hebben we genoeg materiaal? Moeten we nog naar mensen toe? Hebben we de dorpen Zenderen en Hertme wel genoeg aandacht gegeven? Het bleek dat we beslist nog naar de omgeving Hertme moesten. En zo gebeurde het: we vonden nog twee families bereid om materiaal te leveren.

Ook het bestuur zou in actie moeten komen. Besloten was al waar de tentoonstelling gehouden zou worden, een verdeling was ook al gemaakt. In het Dijkhuis komen 24 panelen te hangen: voor bewoners van het Dijkhuis moeten de panelen met foto's een feest van herkenning worden. Twaalf panelen

De expositieruimte in de Nieuwe Kerkstraat.

Foto: Bart Hogeweg

komen in de bibliotheek van het Kulturhus te hangen en 12 panelen in een leegstaande winkel in de Nieuwe Kerkstraat. De bezoekers kunnen zo ook een wandeling door Borne maken. Alle locaties worden kosteloos ter beschikking gesteld, een compliment voor de eigenaren van de betreffende panden. Daarnaast heeft Leo in de ruimte aan de Nieuwe Kerkstraat ook een tentoonstelling van de Borne tekenaar Willem Peters georganiseerd. De prenten zijn door mevrouw Annemiek Peters ter beschikking gesteld.

De afwerking

Leo en Annemie gaan aan de slag voor de definitieve vormgeving: foto's afdrukken, definitieve teksten schrijven en een concept paneel maken. De conceptpanelen worden eerst gefotografeerd en alle materiaal aan foto's weer in aparte mappen gestopt.

Dan moet geplakt worden: daar is hulp bij nodig. Jan Mulders komt helpen en ook Corrie Diepenbrug wil graag een steentje bijdragen. Dat opplakken gaat zo snel dat zowel Leo, Annemie en Jan versteld staan. In een dag, weliswaar van 's morgens 10 uur tot 's middags 6 uur zijn de helft van de panelen klaar. Op een tweede dag is de andere helft klaar, in minder tijd want de werkzaamheden zijn bekend en de werkwijze ook, en de panelen verdeeld tussen de locaties. Nu het opbouwen nog.

De opbouw

De winkel in de Nieuwe Kerkstraat is helemaal leeg. Er is geen elektriciteit aanwezig en de ruimte is volledig kaal. Er moeten schotten komen, doeken, licht, er moet iets voor een afstapje gemaakt worden enz. Gelukkig zijn veel helpende handjes in Bor-

Leo Congert presenteert de kalenders gevuld met pentekeningen van Willem Peters. Deze zijn te koop in de expositieruimte in de Nieuwe Kerkstraat. De opbrengst komt geheel ten goede aan het Maag Lever Darmfonds.

Foto: Dirk de Graaf

*De opening in Het Dijkhuis trekt veel belangstellenden.
Foto: Dirk de Graaf*

ne en ook zijn sponsors te vinden die de heemkundevereniging een warm hart toedragen. Schotten worden geleend van Go Planet, schildersbedrijf Huls verzorgt de afwerking van de schotten door vlies te plakken en eroverheen te schilderen. Stoelen komen van de Oude Kerk te Borne, die hebben nieuw meubilair gekregen. Xenos levert lampen tegen een advertentieprijs. Woonbeheer Borne stelt de ruimte en elektriciteit ter beschikking. De ruimte wordt een mooie tentoonstellingsruimte.

Anderen bouwen de rekken waar de panelen komen te hangen op en hangen de panelen op de juiste plaats. Kortom: een heel legerdje handen is aan het werk. Alles is op tijd klaar als de opening op 16 mei plaatsvindt. Opmerkelijk is dat tijdens de opbouw al mensen langskomen en soms zichzelf herkennen op een van de foto's: "Kijk, dat ben ik als jong meisje!"

In de Nieuwe Kerkstraat zijn ook pentekeningen van boerderijen gemaakt door Willem Peters te bewonderen. Twee kunstenaressen: Anita Welberg en Irma Dix, zijn bereid gevonden om kunstwerken ten toon te stellen. Ook staan twee poppen in Twentse bruidsdracht in de ruimte. Al met al een evenwichtig geheel.

Met tekeningen van Willem Peters heeft Leo Congert een kalender voor 2015 en 2016 gemaakt die voor € 8,- te koop is.

De opening van de tentoonstelling

Dan is het zover: 16 mei. De opening vindt plaats in het Dijkhuis en zo'n 100 mensen verzamelen zich in de hal. Aan de zijmuur zijn ijzeren rekken opgesteld waarop de panelen bevestigd zijn. Koffie en koekjes worden door het Dijkhuis verzorgd en als iedereen een plekje heeft gevonden, verwelkomt Frans Nij-

kamp, voorzitter van de Heemkundevereniging Borne, iedereen. Hij vertelt een en ander over de gang van zaken, het idee van de tentoonstelling en dat op vier plaatsen de tentoonstelling bezocht kan worden: Delden in het Zoutmuseum, daar hangen pentekeningen van Willem Peters. Het Dijkhuis zelf, het Kulturhus en in de Nieuwe Kerkstraat. Leo Congert krijgt het woord en hij vertelt aan de toehoorders hoe van begin af aan het verloop van de werkzaamheden is geweest. Ook bedankt hij alle sponsors. Anemie Mulders vertelt daarna wat haar bij het interviewen getroffen heeft. Ook zij bedankt de families voor hun gastvrijheid en hun bereidheid mee te werken.

Dan moet de openingshandeling plaats vinden. Omdat de Meiershof de oudste boerderij is heeft het bestuur Harry en Nel Rientjes gevraagd de tentoonstelling te openen doek een doek weg te trekken voor één van de panelen van de Meiershof. Gekleed in klederdracht kwijten zij zich goed van de taak. Daarna gaat het gezelschap naar de bibliotheek, zijn ook daar even en dan door naar de Nieuwe Kerkstraat. De bezoekers worden opgewacht met een slokje Bornse kruidenbitter.

*Harry en Nel Rientjes verrichten de openingshandeling.
Foto: Dirk de Graaf*

Reacties

De reacties van de bezoekers zijn goed en vol lof. Velen vertellen dat zij beslist nog eens terugkomen om wat beter te kijken en nog eens te genieten van alle moois. De tentoonstelling kan nog bekeken worden tot eind juni. Bij het ter perse gaan van deze *Boorn & Boerschop* is nog niet bekend of de tentoonstelling verlengd zal worden en op welke locaties dat zal zijn.